

IIN KUNTA

HYVINVOINTISUUNNITELMA 2026-2030

14.9.2026

Hyvinvointilautakunta 27.5.2026 § 38, 26.8.2026 § 51

Kunnanhallitus 7.9.2026 §195

Kunnanvaltuusto 14.9.2026 §47

IIN KUNTA

SISÄLLYSLUETTELO

Hyvinvointisuunnitelma- ja kertomus.....	3-4
Hyvinvointia edistävä yhdyspintatyö.....	5
Tavoite.....	6
lin kunnan avainluvut.....	7
Lapset ja nuoret.....	8-10
Työikäiset ja ikäihmiset.....	11-13
Ehkäisevä päihdetyö ja lähisuhdeväkivalta.....	14-16
Virtaa hyvinvoinnille.....	17-19
Yhteydet itsenäisyyteen.....	20-22
Arvokkaat kylät.....	23-25

HYVINVOINTI- SUUNNITELMA JA -KERTOMUS

Lakisääteinen asiakirja, joka kokoaa tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveyden edistämisestä. [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 6 §](#)

- suppea [lin hyvinvointikertomus](#) vuosittain
- laaja hyvinvointisuunnitelma- ja kertomus valtuustokausittain
- Yhdyspinta [lin kuntastrategiaan](#) ja [Pohteen hyvinvointisuunnitelmaan](#)
- Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. [Kuntalaki 1§](#)

IIN HYVINVOINTISUUNNITELMA

Toteuttaa Iin kuntastrategian tavoitteita

Iin kunnan kaikki toimialat

Lapset
ja nuoret

Työikäiset
ja ikäihmiset

Virtaa
hyvinvoinnille

Yhteydet
itsenäisyyteen

Arvokkaat
kylät

LIITTEET:

Kulttuuri-
hyvinvointi-
suunnitelma

Liikkumisen
kehittämisohjelma

HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ YHDYSPINTATYÖ

OSALLISUUS

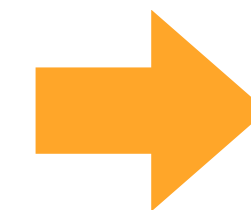
- Kokemustiedon keruu
 - Mae-kysely, ZekkiPro-kysely, Liikkumiskysely, Päihdekysely, työpajat, ilmiökahvilat
- Työryhmät ja verkostot
- Tapahtumat, tilaisuudet, luennot, koulutukset, kurssit ja seminaarit
- EVA ennakkoarvioinnin arviointi
- Vaikuttamistoimielimet:
 - Iin nuorisovaltuusto
 - Iin vanhus- ja vammaisneuvosto
 - Iin liikunta-asia- ja neuvottelukunta
 - Iin kylien neuvottelukunta
 - Iin kulttuuriasia- ja neuvottelukunta
- Palvelutarjotin Reittis
- Elintapaohjaus
- Osallistava budjetointi
- Perhekeskusverkosto
- Ikäihmisten verkostotoiminta
- Järjestöyhteistyö
- Ehkäisevä päihdetyö - ilmiökahvilat
- IisiApu-kahvila ja Omaiskahvila

ENNALTAEHKÄISY

- Yksinäisyys
- Syrjäytyminen
- Kiusaaminen
- Riippuvuudet:
 - tupakkatuotteet
 - alkoholi
 - huumausaineet
 - peliongelmat
- Rahahuolet
- Digihaasteet
- Ruutuaika
- Elintavat: liikunta, uni, ravinto, mieli ja kulttuurihyvinvointi
- Liikkumattomuus ja paikallaanolo
- Elintapasairaudet
- Kaatumiset, esteettömyys ja saavutettavuus
- Lähisuhdeväkivalta
- Kyläturvallisuus

YHTEISTYÖ

- Iin kunnan toimialat
- Iin seurakunta
- Iin Helluntaiseurakunta
- Pohde
- Yhdistykset ja järjestöt
- Vapaaehtoiset
- Yritykset
- Oppilaitokset
- Rahoittajat
- Projektit
- Kokeilut
- Pilotit
- ym.

Nykyresurssein

TAVOITE

Hyvinvoiva, itsenäinen ja omalla kylällä asuva kuntalainen, joka nauttii ja saa hyvinvointia liikkumisesta, luonnosta ja kulttuurista.

Kuntalaiset ovat valmiit osallistumaan, kokeilemaan ja tekemään iiläiseen tapaan.

IIN KUNTA

AVAINLUVUT

Asukasmäärä: 9755
Alle 15-vuotiaita: 20,1% (1960)
Oppilaat 1.lk - lukio: 1460
15-64-vuotiaita: 56,2% (5482)
Yli 64-vuotiaita: 23,7% (2312)
Eläkeläisiä: 26,6% (2595)
Taajama-aste: 79,6%
Perheitä: 2654
Asuntokuntia: 4203
Asuntokuntia, joissa väh. yksi alle 18-v 25% (1050)
Työllinen työvoima: 3690
Hyte-kerroin: 18,7 €/asukas

LISÄTIETOA:

[Tilastokeskus](#)

[Tea-viisari](#) [Sotkanet.fi](#)

Sivu 7/26

ASUKKAITA IIN KUNNASSA

9755

TILASTOKESKUS, 2025

IIN HYTE-KERROIN

182 773

€/VUOSI

SOTKANET, 2025

PERHEITÄ IISSÄ

2654

JOISTA
LAPSI-
PERHEITÄ

1050

TILASTOKESKUS, 2024

LAPSET JA NUORET

*“Opetamme lapsemme pitämään
huolta itsenäisyydestään ja
vahvistamme kaikkien tervettä
itsetuntoa.”*

Iin kuntastrategia 2035

Painopisteet ja tavoitteet

Kuntalaiskyselystä ZekkiPro, kouluterveyskyselystä sekä neuvostojen, neuvottelukuntien ja toimialojen työpajoista koostetut painopistekokonaisuudet vuosille 2026-2030:

- **Turvallinen ja terveellinen arkiympäristö**

Tavoite: Lapset ja nuoret kokevat koulut, päiväkodit ja vapaa-ajan ympäristöt turvallisiksi, terveellisiksi ja viihtyisiksi.

- **Liikunta, harrastaminen ja aktiivinen vapaa-aika**

Tavoite: Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus liikkua ja harrastaa omista lähtökohdistaan. Liikkuminen ja harrastaminen on osa arkea.

- **Psyykkinen, sosiaalinen ja yhteisöllinen hyvinvointi**

Tavoite: Lapsilla ja nuorilla on vahva minäkuva, hyvät vuorovaikutustaidot ja kokemus kuulumisesta yhteisöön.

Toimenpiteet 2026-2030

TURVALLINEN JA TERVEELLINEN ARKIYMPÄRISTÖ

TOIMENPITEET:

- Takaamme turvalliset ja terveelliset koulut ja päiväkodit
- Toteutamme toimivat ja liikkumaan houkuttelevat piha- ja lähiympäristöt
- Tuotamme terveellisen ja maistuvan kouluruoan
- Ehkäisemme ja parannamme liikenneturvallisuutta arkiympäristössä
- Kehitämme palveluita yhdessä lasten ja nuorten kanssa kuulemalla ideoita ja palautteita sekä osallistamalla työpajoihin ja foorumeihin

LIIKUNTA, HARRASTAMINEN JA AKTIIVINEN VAPAA-AIKA

TOIMENPITEET:

- Toteutamme ja kehitämme monipuolisia ja helposti saavutettavia liikuntapaikkoja
- Takaamme ja edistämme maksuttomia tai edullisia harrastusmahdollisuuksia mm. Harrastamisen Suomen mallin kerhot kaikilla kouluilla
- Lisäämme ja vakiinnutamme liikkumista osaksi koulupäivää (liikuntavälitunnit)
- Teemme ja vahvistamme yhteistyötä seurojen ja yhdistysten kanssa

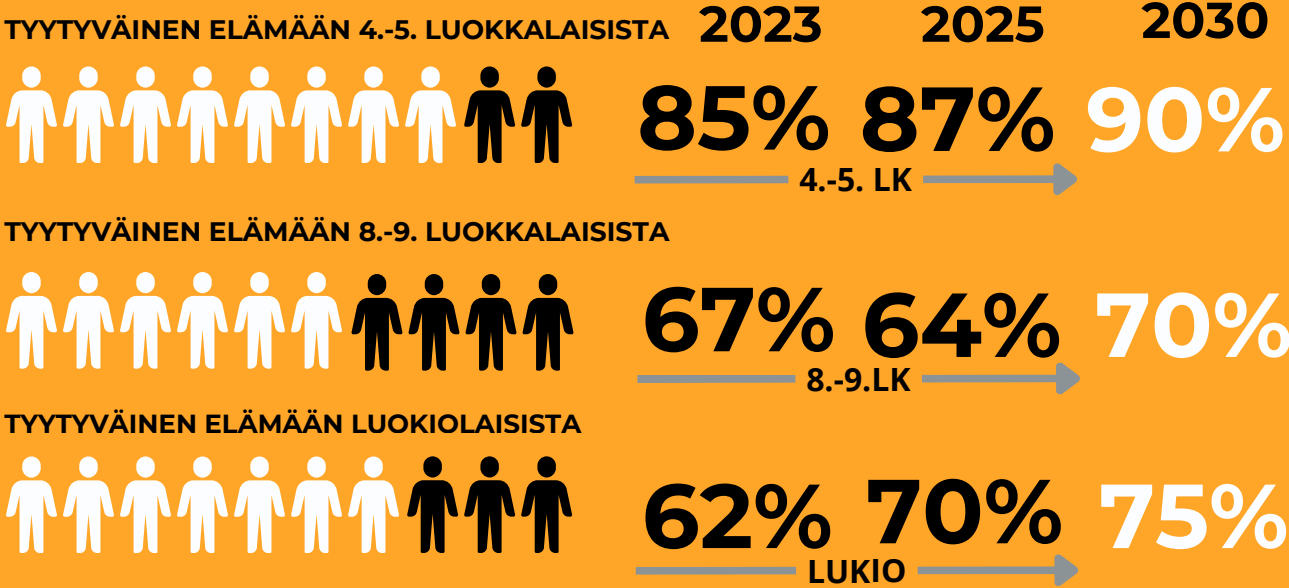
PSYKKINEN, SOSIAALINEN JA YHTEISÖLLINEN HYVINVOINTI

TOIMENPITEET:

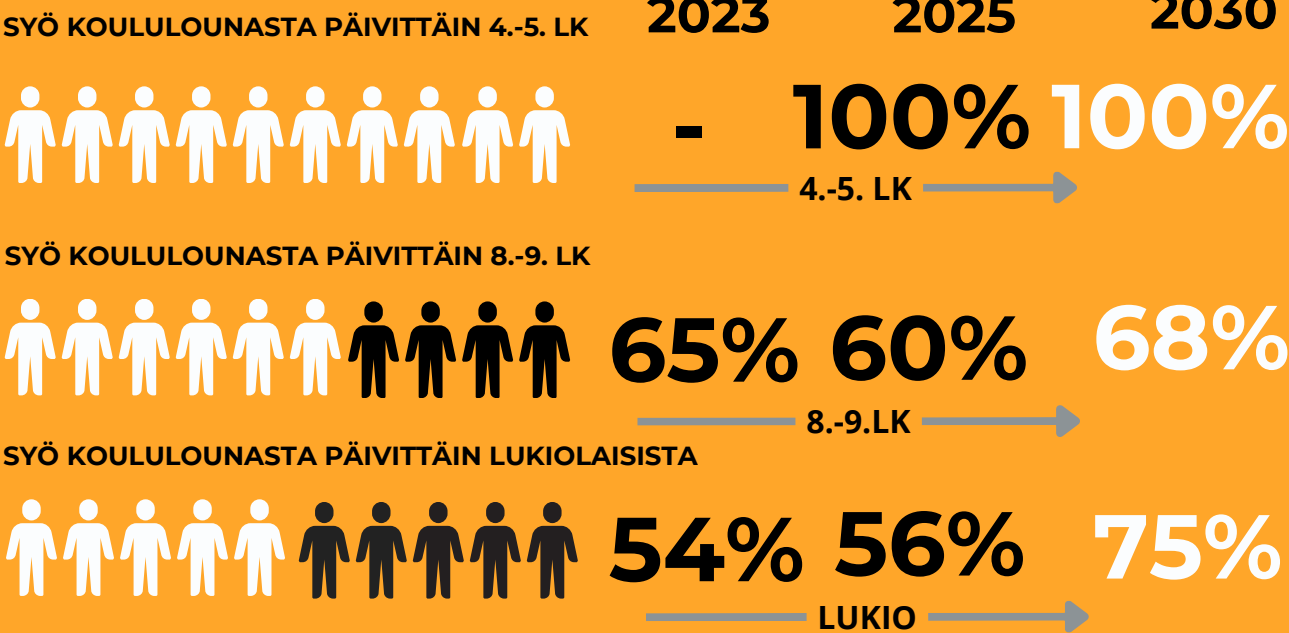
- Vahvistamme ja toteutamme tunne- ja vuorovaikutustaitoja
- Puutemme ja ehkäisemme kiusaamista systemaattisesti
- Tuemme ja vahvistamme perheitä kasvatustyössä
- Laadimme ja toteutamme digitaalisen hyvinvoinnin pelisäännöt

MITTARIT

TYTYVÄISYYS

KOULULOUNAS

HARRASTAMINEN

Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään viikottain 2025

	OHJATUSTI	ITSENÄISESTI	TAVOITE 2030
4-5-luokkalaisten	22%	37%	40%
8-9-luokkalaisten	11%	24%	25%
Lukiolaisten	4%	28%	30%

Harrastaa liikuntaa vapaa-ajalla vähintään viikottain 2025

	OHJATUSTI	ITSENÄISESTI	TAVOITE 2029
4-5-luokkalaisten	52%	67%	70%
8-9-luokkalaisten	39%	79%	80%
Lukiolaisten	34%	77%	80%

HYTE-INDIKAATTORIT JOIHIN VOIDAAN VAIKUTTAA

- Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit (ind. 5316) tot. 91%, tavoite 100%
- Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussainfo ind. 5313 tot. 21, tavoite 100%
- Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista ind. 5336 tot. 100, tavoite 100
- Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa ind. 5323 tot. 100, tavoite 100
- Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä ind. 5317 tot. 0, tavoite 100
- Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus tehdään peruskoulussa kolmen vuoden välein, % kunnan kouluista ind. 5397 tot. 0, tavoite 100
- Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille ind. 5327 tot. 100, tavoite 100

ALLE 15-VUOTIAITA

1960

20,1% IILÄISTÄ
TILASTOKESKUS, 2025

TAVOITE 2030

100%

KOULUISSA
ON PITKÄT
LIIKUNTA-
VÄLITUNNIT

IIN KUNTA, 2026

TAVOITE 2030

100%

3.LK - LUKIO
IKÄISISTÄ
SYÖ KOULU-
LOUNAA

IIN KUNTA, 2026

LISÄTIETOA:

[Tea-viisari](#)

[Kuntastategia 2035](#)

[Kouluterveyskysely 2025](#)

[Sotkanet.fi](#)

TYÖIKÄISET JA IKÄIHMISET

*“Luomme ja innovoimme yhdessä
uusia tapoja edistää kestävää
elämäntapaa.”*

Iin kuntastrategia 2035

LISÄTIETOA:

[Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn
tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja
terveyspalveluista](#)
[Iin kuntastrategia 2035](#)

Painopisteet ja tavoitteet

Kuntalaiskyselystä Minun arkeni ja elämäni (MAE) sekä neuvostojen, neuvottelukuntien ja toimialojen työpajoista koostetut painopistekokonaisuudet vuosille 2026-2030:

- **Osallisuus, yhteisöllisyys ja yksinäisyyden ehkäisy**

Tavoite: Työikäiset ja ikäihmiset kokevat kuuluvansa yhteisöön eivätkä jää yksin. Sukupolvien välinen vuorovaikutus vahvistuu.

- **Kulttuuri, liikkuminen ja mielekäs arki**

Tavoite: Toimintakyky, hyvinvointi ja elämänilo säilyvät eri elämäntilanteissa. Ennaltaehkäisevä hyvinvointityö vahvistuu. Taloudellinen hyvinvointi

- **Esteettömät, saavutettavat ja turvalliset elinympäristöt**

Tavoite: Esteettömät, saavutettavat ja turvalliset elinympäristöt

LISÄTIETOA:

Toimenpiteet 2026-2030

OSALLISUUS, YHTEISÖLLISYYS JA YKSINÄISYYDEN EHKÄISY

TOIMENPITEET:

- Toteutamme ja kehitämme yhteisiä tapahtumia ja kohtaamispaikkoja työikäisille ja ikäihmisille
- Luomme ja vahvistamme sukupolvien välistä toimintaa (päiväkodit-koulut-ikääntyneet)
- Vahvistamme ja tuemme ystävä- ja vapaaehtoistoimintaa
- Tiivistämme yhteistyötä sivistyspalvelujen ja ikääntyneiden välillä

KULTTUURI, LIIKKUMINEN JA MIELEKÄS ARKI

TOIMENPITEET:

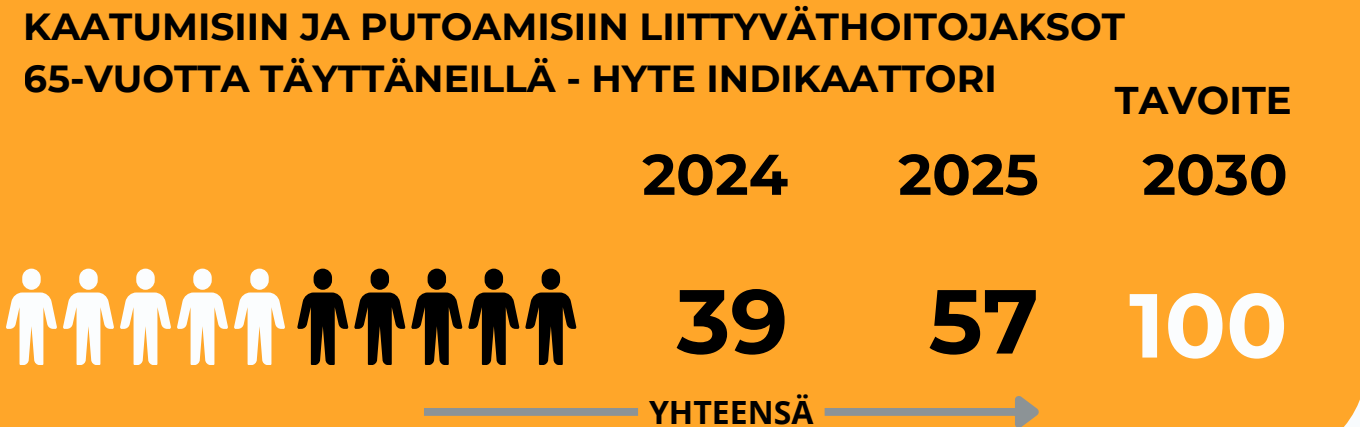
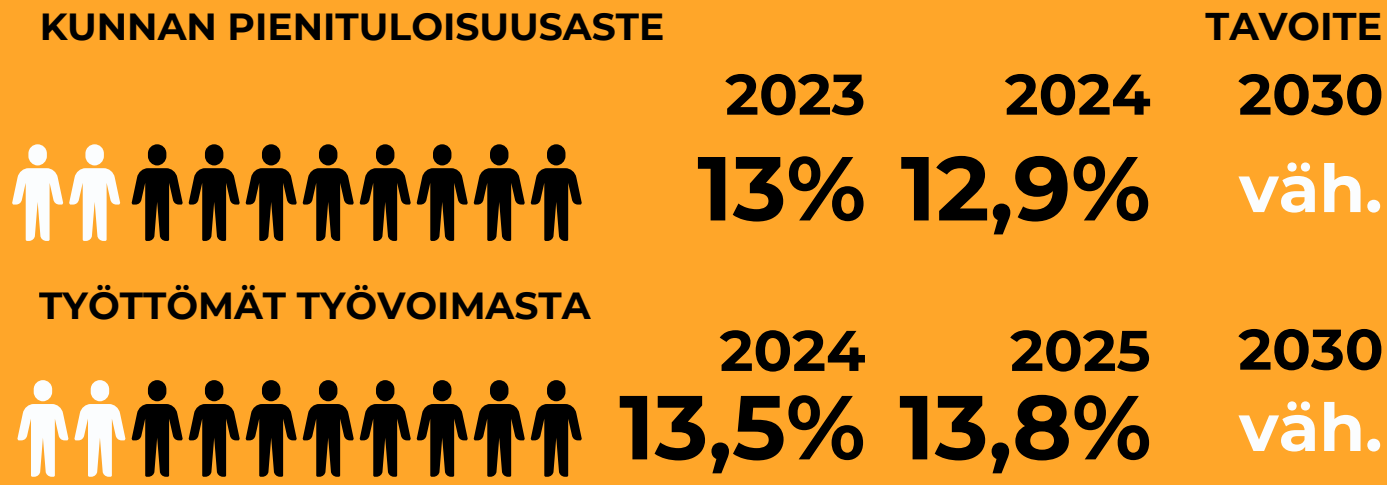
- Toteutamme ja kehitämme matalan kynnyksen liikunta- ja kulttuuritoimintaa
- Mahdollistamme ja lisäämme yhteiskäyttöisiä harrastus- ja liikuntatiloja
- Lisäämme soveltavan liikunnan välineitä liikuntatiloihin
- Tuemme yhdistysten järjestämiä kulttuuri- ja liikuntatapahtumia avustuksin
- Autamme kuntalaisten pärjäämistä lisiApu-mallilla

ESTEETTÖMÄT, SAAVUTETTAVAT JA TURVALLISET ELINYMPÄRISTÖT

TOIMENPITEET:

- Huomioimme ja edistämme esteettömyyttä korjaus- ja uudishankkeissa
- Toteutamme ja parannamme turvallista liikkumista ja lähiympäristöjä
- Osallistamme ja kuulemme kuntalaisia suunnittelussa
- Tunnistamme ja ehkäisemme digihaasteita sekä tuemme digiosaamista
- Ennaltaehkäisemme kaatumisia nastoittamalla liikuntaesteisten ja yli 63-vuotiaiden omat kengänpohjat

MITTARIT

HYTE-INDIKAATTORIT

JOIHIN VOIDAAN VAIKUTTAA

- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattoriinfo ind. 5307 tot. 65, tavoite
- Keskimääräiset kokonaiseläkkeet, omaa eläkettä saavat, eur/kk Info 2428
- Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistäinfo ind. 326
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattoriinfo ind. 5306 tot. 57
- Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumistainfo ind. 5331 tot. 100, tavoite 100
- Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumejainfo ind. 5335 tot. 100, tavoite 100
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattoriinfo ind. 5304 tot. 54, tavoite 0
- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattoriinfo ind. 5308 tot. 57, tavoite 100 pistettä
- Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattoriinfo ind. 5301 tot. 39

EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ LÄHISUHDEVÄKIVALTA

Ehkäisevää päihdetyötä tekevät viranomaiset, järjestöt, yritykset ja yhteisöt. Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä määrittelee kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävät ja vastuut.

Kunta huolehtii ehkäisevän päihdetyön tarpeen mukaisesta järjestämisestä kunnan eri palveluissa.

Hyvinvointialue toimii kuntien kumppanina ja tukee niitä asiantuntemuksellaan sekä huolehtii ehkäisevän päihdetyön tehtävistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa.

Lain toimeenpanoa ohjaa Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos vastaa valtakunnallisesti ehkäisevän päihdetyön koordinoinnista ja ohjauksesta.

LISÄTIETOA:

IIN KUNTA

[Ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Pohjanmaalla](#)
[Apua lähisuhdeväkivaltaan ja sen ehkäisyyn](#)
[THL Ehkäisevä päihdetyö kunnissa](#)
[Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä](#)

Sivu 14/26

Painopisteet ja tavoitteet

Kuntalaiskyselystä ZekkiPro, kouluterveyskyselystä, Ehkäisevän päihdetyön kyselystä sekä neuvostojen, neuvotelukuntien ja toimialojen työpajoista, sekä Ehkäisevän päihdetyön ilmiökahvilasta koostetut painopistekokonaisuudet vuosille 2026-2030:

- **Varhainen tunnistaminen ja oikea-aikainen tuki**

Tavoite: Lasten ja nuorten sekä työikäisten ja ikäihmisten päihde- ja riippuvuushaittojen sekä lähisuhdeväkivallan varhainen tunnistaminen ja puuttuminen sekä tuki

- **Yhteisöllisyys, osallisuus ja suojaavien tekijöiden vahvistaminen**

Tavoite: Kuntalaisilla on vahvat arjen taidot ja hyvinvointia tukevat elämäntavat, jotka ehkäisevät päihdehaittoja ja väkivaltaa. Asukkaat kokevat kuuluvansa yhteisöön ja voivat osallistua itselleen merkitykselliseen toimintaan

- **Monialainen yhteistyö**

Tavoite: Ehkäisevä päihdetyö ja lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisy kuuluu kaikille. Yhteistyö on moniammatillista ja saumatonta

LISÄTIETOA:

[Ehyt ry - Mitä on ehkäisevä päihdetyö?](#)

[Apua lähisuhdeväkivaltaan ja sen ehkäisyyn - Pohde](#)

Toimenpiteet 2026-2030

VARHAINEN TUNNISTAMINEN JA OIKEA-AIKAINEN TUKI TOIMENPITEET:

- Ehkäisemme ja tunnistamme varhain pähteiden käytön, riippuvuudet ja lähisuhdeväkivallan ilmiöt
- Puutemme matalalla kynnyksellä huoliin arjen ympäristöissä (koulu, varhaiskasvatus, työterveyshuolto, terveyspalvelut, vapaa-aika, perhepalvelut, ikäihmisten palvelut)
- koulujen ja oppilaitosten savuttomuuden, nikotiinittomuuden, päihteettömyyden ja rahapelaamattomuuden edistäminen
- Takaamme oikea-aikaisen tuen ja palveluihin ohjautumisen

YHTEISÖLLISYYS, OSALLISUUS JA SUOJAAVIEN TEKIJÖIDEN VAHVISTAMINEN TOIMENPITEET:

- Vahvistamme yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja turvallista arkea
- Ehkäisemme päihdehaittoja ja väkivaltaa tukemalla hyvinvointia, mielenterveyttä ja arjen taitoja
- Tuemme perheitä ja lähiyhteisöjä suojaavina tekijöinä

MONIALAINEN YHTEISTYÖ TOIMENPITEET:

- Teemme ja vahvistamme monialaista yhteistyötä kunnan eri toimialojen, seurakuntien, Pohteen, Poliisin, järjestöjen ja muiden toimijoiden välillä. Järjestämme ammattilaisille Ilmiökahvilan 1-2 krt/v.
- Toteutamme ehkäisevää päihdetyötä ja väkivallan ehkäisyä rakenteellisesti ja suunnitelmallisesti. Järjestämme kampanjoita ja tiedotamme kuntalaisia
- Varmistamme tiedon, osaamisen ja toimintamallien yhtenäisyyden

Mittarit

KOKENUT VANHEMPIEN VÄKIVALTA

	2023	2025	TAVOITE 2030
KOKENUT VANHEMPIEN FYYSISTÄ VÄKIVALTA VUODEN AIKANA 4.-5. LUOKKALAISISTA			
	18%	10%	0%
KOKENUT VANHEMPIEN FYYSISTÄ VÄKIVALTA VUODEN AIKANA 8.-9. LUOKKALAISISTA			
	14%	5%	0%
KOKENUT VANHEMPIEN FYYSISTÄ VÄKIVALTA VUODEN AIKANA LUKIOLAISISTA			
	10%	3%	0%

KOULUTERVEYSKYSELY, 2025

LISÄTIETOA:

[Kouluterveyskysely 2025](#)
[Tea-viisari](#)
[Sotkanet.fi](#)
[Ehyt ry - Mitä on ehkäisevä päihdetyö?](#)
[THL - Ehkäisevä päihdetyö kouluissa ja oppilaitoksissa](#)

PÄIHTEET

Tupakoinut vähintään kerran	2023	2025	2030
4-5-luokkalaiset	4%	3%	0%
Käyttänyt sähkösavukkeita vähintään kerran			
4-5-luokkalaiset	5%	4%	0%
Käyttänyt nikotiinipusseja vähintään kerran			
4-5-luokkalaiset	-%	1%	0%
On maistanut alkoholia			
4-5-luokkalaiset	7%	11%	0%

Tupakoi päivittäin	2023	2025	2030
8-9-luokkalaiset	5%	2%	0%
Lukiolaiset	0%	0%	0%
Käyttää päivittäin tupakka-, sähkötupakka-, nuuska- tai nikotiinipusseja			
8-9-luokkalaiset	10%	11%	0%
Lukiolaiset	6%	13%	0%
Käyttää alkoholia			
8-9-luokkalaiset	29%	27%	0%
Lukiolaiset	53%	42%	0%
Kokeillut laittomia huumeita kerran			
8-9-luokkalaiset	6%	3%	0%
Lukiolaiset	3%	3%	0%

KIUSAAMINEN

Ei ole kiusattu koulussa lukuvuoden aikana	2023	2025	2030
4-5-luokkalaiset	59%	65%	100%
8-9-luokkalaiset	76%	75%	100%
Lukiolaiset	88%	89%	100%

TAVOITE 2030 PÄIHTEETÖN 100% LAPSUUS

UKK-INSTITUUTTI, 2025

TAVOITE 2030 100% EI KOE LÄHISUHDEVÄKIVALTA

IIN KUNTA, 2025

TAVOITE 2030 100% EI KIUSATA

IIN KUNTA, 2025

VIRTAA HYVINVOINNILLE

“Luomme puitteet, joissa on mahdollista elää merkityksellistä arkea ja luoda parempaa huomista.”

*Kulttuuri, luonto ja liikunnallisuus:
lähiluontolupaus, lapset luontoon,
liikuntapaikkasuunnitelma 2035*

lin kuntastrategia 2035

LISÄTIETOA:

[lin kuntastrategia 2035](#)

Painopisteet ja tavoitteet

Kuntalaiskyselystä ZekkiPro, kouluterveyskyselystä, Ehkäisevän päihdetyön kyselystä sekä neuvostojen, neuvotelukuntien ja toimialojen työpajoista, sekä Ehkäisevän päihdetyön ilmiökahvilasta koostetut painopistekokonaisuudet vuosille 2026-2030:

- **Luonto hyvinvoinnin lähteenä**

Tavoite: Luonto tukee kuntalaisten fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia sekä kestäväää ja itsenäistä elämää.

- **Kulttuuri, elämykset ja arjen merkityksellisyys**

Tavoite: Kulttuuri ja elämykset tuovat iloa, osallisuutta ja elämänvirtaa osaksi arkea.

- **Liike, aktiivinen arki ja yhteinen tekeminen**

Tavoite: Liikkuminen ja yhdessä tekeminen vahvistavat toimintakykyä, jaksamista ja yhteisöllisyyttä.

LISÄTIETOA:

IIN KUNTA

[Liikkumattomuuden ja paikallaanolon kustannuslaskuri - UKK-instituutti](#)
[Kouluterveyskysely 2025](#)

Toimenpiteet 2026-2030

LUONTO HYVINVOINNIN LÄHTEENÄ TOIMENPITEET:

- Vahvistetamme luontokasvatusta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa lisäämällä suunnitelmallista luontoon liittyvää opetusta ja toimintaa.
- Hyödynnämme luontoa oppimis- ja hyvinvointiympäristönä eri ikäryhmissä osana arjen toimintaa ja opetusta.
- Lisäämme ohjattuja luontoretkiä, ulkoilua ja luontohyvinvointitoimintaa eri kohderyhmille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Kehitetämme ja ylläpidämme helposti saavutettavia luontopolkuja ja ulkoilukohteita, jotta kuntalaisten mahdollisuudet liikkua luonnossa paranevat.

KULTTUURI, ELÄMYKSET JA ARJEN MERKITYKSELLISYYS TOIMENPITEET:

- Järjestämme kulttuuri, liikunta ym. tapahtumia ja esityksiä eri puolilla kuntaa hyödyntäen monipuolisesti sisä- ja ulkotiloja sekä kyläkohtaisia toimintaympäristöjä. Tapahtuma- ja kulttuuriavustukset yhdistyksille.
- Kehitämme matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia kulttuuriin, tarjoamalla maksuttomia tai edullisia tilaisuuksia sekä huomioimalla eri väestöryhmien saavutettavuuden.

LIIKE, AKTIIVINEN ARKI JA YHTEINEN TEKEMINEN TOIMENPITEET:

- Tuemme omaehtoista ja yhteisöllistä liikkumista tarjoamalla tietoa, liikuntavälineitä sekä soveltavan liikunnan välineitä ja matalan kynnyksen mahdollisuuksia. Edistämme vertaisryhmien ja -toiminnan syntymistä.

MITTARIT

Iin kunnan mittareita

Iin kunnan liikkumisen edistämissuunnitelma valmistuu 2026

TAVOITE 2030
Päivitetään

Iin kunnan kulttuurihyvinvointisuunnitelman valmistuu 2026

Päivitetään

Sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen käyttöaste %, raportointi

Kehitetään

Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutuminen kouluilla %

100 %

Järjestetään maksuttomia kulttuuri - ym. tapahtumia kaikille ikäryhmille, kyllä

100 %

Järjestetään maksutonta liikunta- ja elintapaohjausta eri ikäryhmille, kyllä

Kyllä

Liikkuu liian vähän 76%

alle 50%

On liikaa paikallaan 83%

alle 50%

Liikkumattomuus maksaa **2.764.000 €**
Paikallaanolo maksaa Iin kunnassa **3.475.000 €**

**Liiallinen paikallaanolo = valveillaoloaikana
paikallaan vähintään 8 tuntia päivässä**

LISÄTIETOA:

[Liikkumattomuuden ja paikallaanolon
kustannuslaskuri - UKK-instituutti](#)
[Tea-viisari](#) [Sotkanet.fi](#)

YHTEYDET ITSENÄISYYTEEN

“Luomme ja innovoimme yhdessä uusia tapoja edistää kestäväää elämäntapaa. Pidämme huolta taloudellisesta liikkumavarastamme. Jätämme lapsillemme arvokkaamman perinnön niin sosiaalisesti, taloudellisesti kuin ekologisesti.”

Iin kuntastrategia 2035

Painopisteet ja tavoitteet

Kuntalaiskyselystä ZekkiPro, kouluterveyskyselystä, Ehkäisevän päihdetyön kyselystä sekä neuvostojen, neuvotelukuntien ja toimialojen työpajoista, sekä Ehkäisevän päihdetyön ilmiökahvilasta koostetut painopistekokonaisuudet vuosille 2026-2030:

- **Osallisuus, vaikuttaminen ja toimijuus**

Tavoite: Lapset, nuoret ja eri-ikäiset kuntalaiset kokevat voivansa vaikuttaa omaan elämäänsä ja kunnan asioihin. Itsenäinen ajattelu ja vastuunotto vahvistuvat.

- **Arjen taidot, liikkuminen ja itsenäinen pärjääminen**

Tavoite: Lapsilla ja nuorilla on valmiuksia selviytyä arjessa ja tehdä itsenäisiä, hyvinvointia tukevia valintoja.

- **Juuret, kulttuuri-identiteetti ja yhteisöön kuuluminen**

Tavoite: Kuntalaiset kokevat kuuluvansa lihin, tuntevat juurensa ja ovat ylpeitä omasta kunnasta. Identiteetti tukee itsenäistymistä.

Toimenpiteet 2026-2030

OSALLISUUS, VAIKUTTAMINEN JA TOIMIJUUS TOIMENPITEET:

- Kehitämme ja vahvistamme erityisesti lasten ja nuorten kuulemisen rakenteita tukemalla oppilaskuntien ja nuorisovaltuuston toimintaa sekä ottamalla käyttöön osallistavia menetelmiä päätöksenteossa.
- Pilotoimme iiläisen lapsiparlamentti-toimintamallin
- Lisäämme eri-ikäisten kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia järjestämällä tilaisuuksia, yhteistyömuotoja ja kehitämme yhteiskehittämisen rakenteita.
- Mahdollistamme kohtaamisia kunnanvaltuutettujen ja päättäjien kanssa eri ikäryhmille yhteistyössä kuntalaisten, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.
- Edistämme digitaalista ja ylikuntarajaista verkostoitumista hyödyntämällä sähköisiä alustoja ja kehitämme yhteistyötä naapurikuntien sekä eri toimijoiden välillä.

ARJEN TAIDOT, LIIKKUMINEN JA ITSENÄINEN PÄRJÄÄMINEN TOIMENPITEET:

- Vahvistamme arjen- ja elämäntaitoja tarjoamalla opetuksessa ja vapaa-ajan toiminnassa sisältöjä, jotka liittyvät käden taitoihin, talousosaamiseen, ruokakasvatukseen, liikkumiseen, elintapoihin ja ympäristövastuuseen.

JUURET, KULTTUURI-IDENTITEETTI JA YHTEISÖÖN KUULUMINEN TOIMENPITEET:

- Teemme paikallista historiaa, luontoa ja osaamista näkyväksi opetuksessa, tapahtumissa ja viestinnässä sekä tuomme esiin paikallisia tarinoita ja asiantuntijuutta.

MITTARIT

Iin kunnan mittareita

Lasten parlamentti

Iin kunnanvaltuuston jäsenten ja lautakunnan jäsenten ikäjakauma

Osallistavan budjetoinnin ideoiden lukumäärä ja määräraha

Kuntalaiskyselyiden vastaajamäärät ja ikäjakauma

Kuntalaisille järjestettävien tilaisuuksien lukumäärä

TAVOITE 2030

pilotoidaan uusi iiläinen malli

nuorten lukumäärän kasvu

vähintään 2 hanketta/v.

tavoitteena kasvu

eri ikäryhmät

LISÄTIETOA:

[Valtuustoaloitteet | Iin kunta](#)

[Kuntalaisaloite | Iin kunta](#)

[Osallistu ja vaikuta | Iin kunta](#)

Lasten parlamentti on alakouluikäisten lasten oma vaikuttamiskanava, joka tuo lasten äänen kuuluviin kunnallisessa päätöksenteossa ja opettaa demokratia- ja vaikuttamistaitoja.

OSALLISTAVA
BUDJETOINTI

Vuosittain

VALTUUSTOALOITTEET

3

KPL

IIN KUNTA, 2026

KUNTALAISALOITTEET

5

KPL

IIN KUNTA, 2026

ARVOKKAAT KYLÄT

*“Elävät kylät houkuttelevat,
kannattelevat ja kasvattavat arvoaan.
Rakennamme yhteisöä, johon jokainen
kokee kuuluvansa. Kannamme yhdessä
erityistä vastuuta lapsista ja nuorista.
Kun koko yhteisö pitää huolta, kylät
ovat kaikille sukupolville turvallinen,
yhteinen koti.”*

Iin kuntastrategia 2035

IIN KUNTA

LISÄTIETOA:

[Iin kuntastrategia 2035](#)

Sivu 23/26

Painopisteet ja tavoitteet

Kuntalaiskyselystä ZekkiPro, kouluterveyskyselystä, Ehkäisevän päihdetyön kyselystä sekä neuvostojen, neuvotelukuntien ja toimialojen työpajoista, sekä Ehkäisevän päihdetyön ilmiökahvilasta koostetut painopistekokonaisuudet vuosille 2026-2030:

- **Elinvoimaiset ja turvalliset kylät**

Tavoite: Kylissä on edellytykset itsenäiseen arkeen ja hyvään elämään. Palvelut tukevat pitovoimaa ja tasavertaisuutta. Kylissä on turvallista asua ja elää.

- **Saavutettavuus ja arjen sujuvat yhteydet**

Tavoite: Asuinpaikka ei rajoita arjen hoitamista, palveluihin pääsyä tai osallisuutta.

- **Yhteisölliset ja omaehtoiset kylät**

Tavoite: Kuntalaiset kokevat kuuluvansa lihin, tuntevat juurensa ja ovat ylpeitä omasta kunnasta. Identiteetti tukee itsenäistymistä. Kaikki lin kunnan asukkaat asuvat kylällä.

Toimenpiteet 2026-2030

ELINVOIMAISET JA TURVALLISET KYLÄT

TOIMENPITEET:

- Vahvistamme kyläturvallisuutta laatimalla ja päivittämällä kyläkohtaisia turvallisuussuunnitelmia sekä lisäämällä asukkaiden osaamista ja varautumista yhteistyössä viranomaisien kanssa.
- Kehitämme palveluja yhdessä kyläläisten kanssa hyödyntämällä osallistavia menetelmiä, kyläiltoja ja yhteiskehittämisen foorumeita.

SAAVUTETTAVUUS JA ARJEN SUJUVAT YHTEYDET

TOIMENPITEET:

- Lisäämme soveltavan liikunnan välineitä kylien saleihin parantamalla eri käyttäjäryhmien mahdollisuuksia osallistua liikuntaan ja edistämällä yhdenvertaista hyvinvointia.
- Tuomme lähiliikunta- ja vapaa-ajan palveluja kyliin järjestämällä ohjattua toimintaa esim. Kansalaisopiston kurssit, liikkuva nuokkari, rantakiertue. Tuemme paikallisten toimijoiden aktiivisuutta avustuksin.
- Kehitämme liikkumis- ja asiointiyhteyksiä kylien ja kuntakeskuksen välillä, joukkoliikenteen, kimpapakyytien ja asiointikuljetusten ratkaisuja sekä selkeyttämällä niiden viestintää kuntalaisille.

YHTEISÖLLISET JA OMAEHTOISET KYLÄT

TOIMENPITEET:

- Otamme käyttöön kyläkummitoiminta-mallin, jolla uudet asukkaat kotoutetaan kylille ja lin kuntaan.
- Markkinoimme lin kyliä ja edistämme maallamuuttoa toteuttamalla kohdennettua viestintää, tuomalla esiin kylien vahvuuksia.
- Tuemme kylillä järjestettäviä tapahtumia avustuksin

MITTARIT

Iin kunnan mittareita

- Kyläturvallisuuskysely kuntalaisille
- Kyläturvallisuussuunnitelmien lukumäärä
- Kyläradioiden lukumäärä
- Kyläradioharjoitusten lukumäärä
- Kotivara 72-tuntia koulutusten lukumäärä
- Kyläkummien lukumäärä
- Kylähankkeiden lukumäärä

TAVOITE 2030
valtuustokausittain
10 kpl
11 kpl
vuosittain
vuosittain
22 henkilöä
1 kpl/v

Kylävara: Kylävara on yhteisöllistä huolenpitoa ja varautumista. Kylillä pidetään huolta niistä, jotka tarvitsevat apua ja tukea – ja osataan toimia yhdessä, jos jotain poikkeuksellista tapahtuu.
Kotivara: Kotitalouksia ohjeistetaan varautumaan häiriötilanteisiin 72 tunnin kotivaralla, jotta kodeissa pärjättäisiin itsenäisesti ainakin kolmen vuorokauden ajan.

LISÄTIETOA:

[Historiaa ja kuntatietoa | Iin kunta](#)
[Kylävara – yhteisöllinen varautuminen](#)
[72 tuntia on varautumissuositus kotitalouksille.](#)

**Meillä hyvinvointi
tehdään kylissä
virtojen voimalla
siltojen yhdistämien
ihmisten yhteistyössä!**

